

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (virspalāta)

2015. gada 21. aprīlī*

Apelācija — Kopējā ārpolitika un drošības politika — Ierobežojoši pasākumi pret Sīrijas Arābu Republiku — Pasākumi pret personām un vienībām, kuras gūst labumu no režīma — Ietveršanas sarakstos pamatotības pierādīšana — Netiešu pierādījumu kopums

Lieta C-630/13 P

par apelācijas sūdzību atbilstoši Eiropas Savienības Tiesas statūtu 56. pantam, kas iesniegta 2013. gada 25. novembrī,

Issam Anboubā, ar dzīvesvietu Homsā (Sīrija), ko pārstāv *M.-A. Bastin*, *J.-M. Salva* un *S. Orlandi*, advokāti,

apelācijas sūdzības iesniedzējs,

pārējie lietas dalībnieki –

Eiropas Savienības Padome, ko pārstāv *A. Vitro*, kā arī *R. Liudvinaviciute* un *M.-M. Joséphidès*, pārstāvji,

atbildētāja pirmajā instancē,

ko atbalsta

Eiropas Komisija, ko pārstāv *S. Pardo Quintillán* un *F. Castillo de la Torre*, pārstāvji, kas norādīja adresi Luksemburgā,

persona, kas iestājusies apelācijā.

TIESA (virspalāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs V. Skouris [*V. Skouris*], priekšsēdētāja vietnieks K. Lēnartss [*K. Lenaerts*], palātu priekšsēdētāji A. Ticano [*A. Tizzano*], R. Silva de Lapuerta [*R. Silva de Lapuerta*], K. Vajda [*C. Vajda*] un S. Rodins [*S. Rodin*], tiesneši A. Ross [*A. Rosas*] (referents), E. Juhāss [*E. Juhász*], E. Borgs Bartets [*A. Borg Barthet*], K. Toadere [*C. Toader*], M. Safjans [*M. Safjan*], D. Švābi [*D. Šváby*] un F. Biltšens [*F. Biltgen*],

ģenerālvokāts Ī. Bots [*Y. Bot*],

sekretārs V. Turē [*V. Tourrès*], administrators,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2014. gada 18. novembra tiesas sēdi,

* Tiesvedības valoda – franču.

noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus 2015. gada 8. janvāra tiesas sēdē,
pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Ar savu apelācijas sūdzību *I. Anbouba* lūdz Tiesu atcelt Eiropas Savienības Vispārējās tiesas 2013. gada 13. septembra spriedumu *Anbouba/Padome* (T-592/11, EU:T:2013:427; turpmāk tekstā – “pārsūdzētais spriedums”), ar ko tā noraidīja viņa prasību atcelt:
 - Padomes 2011. gada 13. oktobra Lēmumu 2011/684/KĀDP, ar ko groza Lēmumu 2011/273/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem pret Sīriju (OV L 269, 33. lpp.);
 - Padomes 2011. gada 1. decembra Lēmumu 2011/782/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem pret Sīriju un ar ko atceļ Lēmumu 2011/273/KĀDP (OV L 319, 56. lpp.);
 - Padomes 2011. gada 13. oktobra Regulu (ES) Nr. 1011/2011, ar ko groza Regulu (ES) Nr. 442/2011 par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar situāciju Sīrijā (OV L 269, 18. lpp.);
 - Padomes 2012. gada 18. janvāra Regulu (ES) Nr. 36/2012 par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar situāciju Sīrijā un ar ko atceļ Regulu (ES) Nr. 442/2011 (OV L 16, 1. lpp.), un
 - Padomes 2012. gada 14. maija Īstenošanas Regulu (ES) Nr. 410/2012, ar ko īsteno 32. panta 1. punktu Regulā [..] Nr. 36/2012 par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar situāciju Sīrijā (OV L 126, 3. lpp.),

ciktāl *I. Anbouba* vārds ir iekļauts to personu sarakstos, kurām piemērojami minētajos tiesību aktos paredzētie ierobežojošie pasākumi (turpmāk tekstā – “apstrīdētie akti”).

Tiesvedības priekšvēsture

- 2 2011. gada 9. maijā Eiropas Savienības Padome, pamatojoties uz LES 29. pantu, pieņēma Lēmumu 2011/273/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem pret Sīriju (OV L 121, 11. lpp.). Kā izriet no šī lēmuma 2. apsvēruma, “Savienība stingri nosodīja miermīlīgu protestu vardarbīgo apspiešanu, tostarp izmantojot kaujas municiju, kas notikusi vairākās vietās Sīrijā un kā rezultātā vairāki demonstranti gājuši bojā, ir ievainotie un notikušas patvaļīgas aizturēšanas, un aicināja Sīrijas drošības spēkus atturēties no represijām”. Minētā lēmuma 3. apsvērums ir šāds:

“Ņemot vērā situācijas nopietnību, būtu jāpiemēro ierobežojoši pasākumi pret [Sīrijas Arābu Republiku] un pret personām, kas ir atbildīgas par vardarbīgām represijām pret Sīrijas civiliedzīvotājiem.”
- 3 Lēmuma 2011/273 3. panta 1. punktā ir noteikts, ka dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai liegtu šī lēmuma pielikumā minētajām personām, kas atbildīgas par vardarbīgām represijām pret Sīrijas civiliedzīvotājiem, un ar tām saistītām personām ieceļot to teritorijā vai šķērsot to. Minētā lēmuma 4. panta 1. punktā ir norādīts, ka “tieks iesaldēti visi līdzekļi un saimnieciskie resursi, kas ir pielikumā uzskaitīto personu, kuras ir atbildīgas par vardarbīgām represijām pret Sīrijas civiliedzīvotājiem, īpašumā, valdījumā, turējumā vai kontrolē, un visi līdzekļi un saimnieciskie resursi, kas ir pielikumā uzskaitīto ar tām saistīto fizisko un juridisko personu vienību īpašumā, valdījumā, turējumā vai kontrolē”. Minētās iesaldēšanas procedūras ir izklāstītas Lēmuma 2011/273 4. panta 2.–6. punktā. Saskaņā ar šī lēmuma 5. panta 1. punktu minēto sarakstu izstrādā Padome.

- 4 Padomes 2011. gada 9. maija Regula (ES) Nr. 442/2011 par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar situāciju Sīrijā (OV L 121, 1. lpp.) ir pieņemta, pamatojoties uz LESD 215. pantu un Lēmumu 2011/273. Šīs regulas 4. panta 1. punktā ir paredzēts, ka “iesaldē visus līdzekļus un saimnieciskos resursus, kas ir II pielikumā uzskaitīto fizisko vai juridisko personu, vienību un struktūru īpašumā, valdījumā vai turējumā”.
- 5 2011. gada 2. septembra Lēmuma 2011/522/KĀDP, ar ko groza Lēmumu 2011/273 (OV L 228, 16. lpp.), 2. apsvērumā Padome ir atgādinājusi, ka Eiropas Savienība ir izteikusi visstingrāko nosodījumu par Bašara Al-Asada [*Bashar Al-Assad*] un viņa režīma veiktajiem vardarbības pasākumiem, kuri ir vērsti pret pašu tautu un kuru rezultātā daudzi Sīrijas pilsoņi ir nogalināti vai ievainoti. Tomēr, tā kā Sīrijas vadība turpināja ignorēt Savienības, kā arī plašākas starptautiskās sabiedrības aicinājumus, Savienība nolēma noteikt papildu ierobežojošus pasākumus pret Sīrijas režīmu. Minētā lēmuma 4. apsvērumā ir noteikts:

“Ieceļošanas ierobežojumi un līdzekļu un saimniecisko resursu iesaldēšana būtu jāpiemēro jaunām personām un vienībām, kas gūst labumu no režīma vai atbalsta to, jo īpaši personām un vienībām, kuras finansē režīmu vai nodrošina režīmam (jo īpaši drošības struktūrām) apgādes atbalstu vai kuras liek šķēršļus centieniem Sīrijā īstenot miermīlīgu pāreju uz demokrātiju.”
- 6 Lēmuma 2011/273, kas grozīts ar Lēmumu 2011/522, 3. panta 1. punktā ir minētas arī “personas, kas gūst labumu no režīma vai atbalsta to”. Tāpat arī Lēmuma 2011/273, kas grozīts ar Lēmumu 2011/522, 4. panta 1. punktā ir noteikta tādu līdzekļu iesaldēšana, kuri it īpaši ir “pielikumā uzskaitīto personu un vienību un ar tām saistīto personu un vienību [īpašumā, valdījumā, turējumā vai kontrolē], kuras gūst labumu no režīma vai atbalsta to”.
- 7 Ar Lēmumu 2011/522 *I. Anboubā* vārds tika iekļauts Lēmuma 2011/273 pielikumā ietvertajā sarakstā. Pamatojums viņa iekļaušanai šajā sarakstā ir šāds:

“*Issam Anboubā Est* (agrorūpniecība) [turpmāk tekstā – “SAPCO”] priekšsēdētājs. Atbalsta Sīrijas režīmu ar ekonomiskiem līdzekļiem.”
- 8 Ar Padomes 2011. gada 2. septembra Regulu (ES) Nr. 878/2011, ar ko groza Regulu Nr. 442/2011 (OV L 228, 1. lpp.), tika grozīti arī Regulas Nr. 442/2011 5. panta 1. punktā paredzētie iekļaušanas vispārīgie kritēriji, lai, kā norādīts Regulas Nr. 878/2011 preambulas 2. apsvērumā, to attiecinātu arī uz personām un vienībām, kuras gūst labumu no režīma vai atbalsta to. *I. Anboubā* vārds Regulas Nr. 442/2011 II pielikumā tika iekļauts ar Regulu Nr. 878/2011. Pamatojums viņa iekļaušanai šajā pielikumā ietvertajā sarakstā ir tāds pats, kāds ir norādīts Lēmuma 2011/522 pielikumā.
- 9 Padomes 2011. gada 23. septembra Lēmumā 2011/628/KĀDP, ar ko groza Lēmumu 2011/273 (OV L 247, 17. lpp.), un Regulā Nr. 1011/2011 *I. Anboubā* vārds attiecīgajos sarakstos tika saglabāts un tika pievienota informācija par viņa dzimšanas datiem un vietu.
- 10 Ar Lēmumu 2011/684, ar ko groza Lēmumu 2011/273, to personu, vienību un struktūru, uz kurām attiecas attiecīgie pasākumi, sarakstam tika pievienots jauns vienības nosaukums un tika grozīti daži būtiski Lēmuma 2011/273 noteikumi.
- 11 Pēc jaunu papildpasākumu noteikšanas Lēmums 2011/273 tika atcelts un aizstāts ar Lēmumu 2011/782, kurā *I. Anboubā* vārds joprojām tika saglabāts to personu sarakstā, uz kurām attiecas ierobežojoši pasākumi.
- 12 Ar Regulu Nr. 36/2012 tika atcelta Regula Nr. 442/2011 un *I. Anboubā* vārds tika saglabāts to personu un vienību sarakstā, uz kurām attiecas ierobežojoši pasākumi. Minētā regula savukārt tika grozīta ar Padomes 2012. gada 27. februāra Regulu (ES) Nr. 168/2012 (OV L 54, 1. lpp.), ar kuru šajā sarakstā tika iekļauti citi vārdi un pret šajā sarakstā iekļautajām personām tika paredzēti papildu pasākumi.

- 13 Ar Īstenošanas regulu Nr. 410/2012 tika grozīta informācija par prasītāja dzimšanas datiem un vietu, kā arī pamatojums viņa iekļaušanai Regulas Nr. 36/2012 II pielikumā ietvertajā sarakstā; tas tika formulēts šādi:

“Sniedz finansiālu atbalstu represiju aparātam un paramilitārajām grupām, kas īsteno vardarbību pret civiliedzīvotājiem Sīrijā. Nodrošina īpašumu (telpas, noliktavas) improvizētām aizturēšanas nometnēm. Finansiālas attiecības ar augsta ranga Sīrijas amatpersonām.”

Tiesvedība Vispārējā tiesā un pārsūdzētais spriedums

- 14 *I. Anboubā* ar savu prasību, kas papildināta ar vēlākiem apsvērumiem, lūdza atcelt apstrīdētos aktus.
- 15 *I. Anboubā* bija cēlis arī prasību par zaudējumu atlīdzību, no kuras viņš tiesas sēdē Vispārējā tiesā atteicās.
- 16 Savas prasības atbalstam *I. Anboubā* sākotnēji izvirzīja sešus pamatus, bet uzturēja tikai četrus, proti, pirmo, kas saistīts ar nevainīguma prezumpcijas pārkāpumu un pierādīšanas pienākuma pāreju, otro, kas saistīts ar acīmredzamām kļūdām vērtējumā par viņa iekļaušanu to personu sarakstos, uz kurām attiecināmi Savienības ierobežojošie pasākumi, trešo, kas saistīts ar tiesību uz aizstāvību pārkāpumu, un ceturto, kas saistīts ar pienākuma norādīt pamatojumu neizpildi.
- 17 Pārbaudot pirmo pamatu, Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 42.–54. punktā vispirms lēma par pierādīšanas pienākumu.
- 18 Pārsūdzētā sprieduma 42. un 43. punkts ir izteikti šādi:

“42 No Lēmuma 2011/522 apsvērumiem izriet, ka, tā kā Lēmumā 2011/273 noteiktie ierobežojošie pasākumi nav bijuši pietiekami, lai izbeigtu Sīrijas režīma īstenoto iedzīvotāju apspiešanu, Padome uzskatīja, ka minētie pasākumi ir jāpiemēro vēl citām personām un vienībām, kuras gūst labumu no šī režīma vai to atbalsta, īpaši tām, kuras režīmu finansē vai sniedz tam loģistikas atbalstu, tostarp drošības struktūrām, vai kuras kompromitē centienus nodrošināt mierīgu pāreju uz demokrātiju. Tādēļ šķiet, ka Lēmumā 2011/522 ir paredzēti ierobežojoši pasākumi galvenajiem Sīrijas uzņēmumiem, jo Padome uzskatīja, ka galveno Sīrijas uzņēmumu vadītājus varēja kvalificēt kā ar Sīrijas režīmu saistītas personas, jo minētie uzņēmumi nebūtu varējuši veikt komercdarbību, ja vismaz tie nebūtu guvuši labumu no minētā režīma un ja no savas puses nesniegtu tam konkrētu atbalstu. Šādi Padome nolēma piemērot galveno Sīrijas uzņēmumu vadītājiem prezumpciju par atbalstu Sīrijas režīmam.

43 Attiecībā uz prasītāju no lietas materiāliem izriet, ka Padome šādu prezumpciju piemēroja tāpēc, ka viņš bija sabiedrības [*SAPCO*], kas ir lielākais pārtikas un dzērienu rūpniecības produktu ražošanas uzņēmums, kura tirgus daļa sojas eļļas ražošanas nozarē tostarp ir 60 %, priekšsēdētājs, vairāku uzņēmumu, kas darbojas nekustamo īpašumu un izglītības jomā, vadītājs un lielākā privātā uzņēmuma Sīrijā, kas izveidots 2007. gadā, dibinātājs un valdes loceklis, un Homsas pilsētas (Sīrija) Tirdzniecības un rūpniecības palātas ģenerālsekretārs.”

- 19 Lai pārbaudītu, vai Padome, izmantojot prezumpciju, nav pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 45. punktā atsaucās uz judikatūru konkurences tiesību jomā, saskaņā ar kuru iestādes var izmantot prezumpcijas, kas atspoguļo administratīvajai vadībai, kurai ir uzlikts pierādīšanas pienākums, doto iespēju izdarīt secinājumus, pamatojoties uz vispārīgiem no pieredzes un no tipiskas notikumu gaitas izrietošiem konstatējumiem. Pārsūdzētā sprieduma 46. punktā tā atgādināja, ka prezumpcija, pat ja tā ir grūti atspēkojama, ir pieņemamās robežās tāpēc, ka tā ir samērīga ar sasniedzamo leģitīmo mērķi, ka ir dota iespēja iesniegt pierādījumus par pretējo un ka ir nodrošinātas tiesības uz aizstāvību.

- 20 Šajā pašā punktā tā atsaucās uz Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūru, saskaņā ar kuru 1950. gada 4. novembrī Romā parakstītās Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 6. panta 2. punktā nav noteikts aizliegums piemērot faktu vai tiesību prezumpcijas, taču dalībvalstīm ir pienākums iekļaut tās saprātīgās robežās, ņemot vērā problēmas smagumu un nodrošinot tiesības uz aizstāvību.
- 21 Pārsūdzētā sprieduma 47. punktā Vispārējā tiesa arī atsaucās uz sprieduma *Tay Za*/Padome (C-376/10 P, EU:C:2012:138) par līdzekļu iesaldēšanas lēmumu 69. punktu, kurā Tiesa bija atzinusi, ka nav izslēgta prezumpciju izmantošana, ja tās ir paredzētas apstrīdētajos aktos un atbilst attiecīgā tiesiskā regulējuma mērķim.
- 22 Pārsūdzētā sprieduma 48. punktā Vispārējā tiesa nosprieda, ka, “ņemot vērā Sīrijas režīma autoritāro būtību un valsts stingro kontroli pār Sīrijas tautsaimniecību, Padome par vispārīgu no pieredzes izrietošu konstatējumu varēja uzskatīt to, ka viens no Sīrijas galvenajiem uzņēmējiem, kas darbojas daudzās nozarēs, nevarēja veikt uzņēmējdarbību, ja viņš neguva labumu no minētā režīma un no savas puses nesniedza tam konkrētu atbalstu”.
- 23 Pārsūdzētā sprieduma 50. punktā Vispārējā tiesa atgādināja Lēmuma 2011/522 mērķus, noteikto pasākumu pagaidu raksturu un primāros apsvērumus, kas attiecas uz drošību un Savienības un tās dalībvalstu, kuras var iebilst pret konkrētu pierādījumu paziņošanu ieinteresētajām personām, starptautisko attiecību istenošanu. Tā secināja, ka Padome prezumpciju bija izmantojusi samērīgi.
- 24 Pārsūdzētā sprieduma 51. punktā Vispārējā tiesa konstatēja, ka prezumpcija ir atspēkojama, jo Padomei bija jāpaziņo personām, uz kurām attiecās pasākumi, iemesli to iekļaušanai sarakstā, un šīs personas, pamatojoties tikai uz to rīcībā esošiem faktiem un informāciju, varēja pierādīt, ka tās nesniedza atbalstu režīmam.
- 25 Pārsūdzētā sprieduma 53. punktā, atsaukdamās uz minētā sprieduma 42. punktu, Vispārējā tiesa nosprieda, ka prezumpcija apstrīdētajos aktos ir paredzēta un, norādot uz 50. punktu, ka tā ļauj sasniegt šajos aktos izvirzītos mērķus.
- 26 Pārsūdzētā sprieduma 54. punktā Vispārējā tiesa secināja, ka Padome nebija pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, uzskatot, ka tikai tas vien, ka prasītājs ir plaši pazīstams Sīrijas uzņēmējs, ļauj tai prezumēt, ka viņš ir sniedzis ekonomisku atbalstu Sīrijas režīmam.
- 27 Pārsūdzētā sprieduma 63.–76. punktā Vispārējā tiesa pārbaudīja otrā pamata daļu par acīmredzamām kļūdām vērtējumā. Vispirms tā 64. punktā atgādināja faktus, kurus lietas dalībnieki nebija apstrīdējuši, un pēc tam pārbaudīja dažādus prasītāja iesniegtos pierādījumus. Pārsūdzētā sprieduma 76. punktā Vispārējā tiesa secināja, ka prasītājs nebija sniedzis nevienu pierādījumu, lai atspēkotu prezumpciju, ka, būdams plaši pazīstams Sīrijas uzņēmējs, viņš ir sniedzis ekonomisku atbalstu tur valdošajam režīmam.
- 28 Noraidījusi visus *I. Anboubā* prasības atbalstam izvirzītos pamatus, Vispārējā tiesa prasību noraidīja un piesprieda *I. Anboubā* atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

Lietas dalībnieku prasījumi

29 *I. Anboubā* prasījumi Tiesai ir šādi:

- atcelt pārsūdzēto spriedumu,
- atcelt apstrīdētos aktus un
- piespriest Padomei atlīdzināt tiesāšanās izdevumus abās instancēs.

- 30 Padomes prasījumi Tiesai ir šādi:
- noraidīt apelācijas sūdzību,
 - pakārtoti, noraidīt prasību atcelt apstrīdētos aktus un
 - piespriest *I. Anbouba* atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

- 31 Eiropas Komisija lūdz Tiesu:
- noraidīt apelācijas sūdzību un
 - piespriest *I. Anbouba* atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

Par apelācijas sūdzību

- 32 Apelācijas sūdzība ir balstīta uz diviem pamatiem. Ar pirmo pamatu *I. Anbouba* apgalvo, ka Vispārējā tiesa ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, uzskatīdama, ka Padome prezumpciju par atbalstu Sīrijas režīmam galveno Sīrijas uzņēmumu vadītājiem bija piemērojusi pareizi, lai gan šai prezumpcijai nav juridiskā pamata, tā ir nesamērīga ar izvirzīto leģitīmo mērķi un ir neatspēkojama. Ar otro pamatu, kas saistīts ar to, ka Vispārējā tiesa esot pārkāpusi noteikumus par pierādījumiem, *I. Anbouba* norāda, ka, tā kā Padome uz šādu prezumpciju nevarēja atsaukties, tai bija Vispārējai tiesai jāsniedz pierādījumi, lai pamatotu savu lēmumu iekļaut viņu to personu sarakstā, uz kurām attiecas ierobežojoši pasākumi Sīrijā (spriedums Komisija u.c./*Kadi*, C-584/10 P, C-593/10 P un C-595/10 P, EU:C:2013:518). Šie divi pamati ir jāizvērtē kopā.

Lietas dalībnieku argumenti

- 33 Pirmā pamata ietvaros *I. Anbouba*, pirmkārt, norāda, ka prezumpcijas izmantošanai nav juridiska pamata, kas ir pretrunā nosacījumam, ko Tiesa ir paredzējusi spriedumā *Tay Za*/Padome (C-376/10 P, EU:C:2012:138). Pārsūdzētā sprieduma 42. punkta otrais teikums esot Vispārējās tiesas veikta Lēmuma 2011/522 interpretācija, un tajā neesot lietots Savienības likumdevēja paredzētas prezumpcijas formulējums.
- 34 Otrkārt, *I. Anbouba* uzskata, ka pret viņu izmantotā prezumpcija ir nesamērīga ar apstrīdēto aktu mērķi.
- 35 Treškārt, *I. Anbouba* apgalvo, ka, pretēji Vispārējās tiesas atzītajam, minētā prezumpcija ir neatspēkojama, jo viņš nevar noliegt, ka ir uzņēmuma vadītājs Sīrijā un ka fiziski nav iespējams sniegt pierādījumus tam, ka viņš neatbalsta Sīrijas režīmu.
- 36 Padome atgādina par ierobežojošo pasākumu pagaidu raksturu un Savienības likumdevēja plašo rīcības brīvību ārlietās.
- 37 Tā uzsver svarīgo nozīmi, kāda vairākus gadu desmitus ir bijusi ģimeņu saitēm gan politiskās, gan ekonomiskās varas īstenošanā Sīrijā. Tā atgādina, ka apelācijas sūdzības iesniedzējs ietilpst šaurā personu lokā, kurā iekļauti nozīmīgākie uzņēmumu vadītāji Sīrijā, un ka viņa uzņēmumi, kā to Vispārējā tiesa konstatējusi pārsūdzētā sprieduma 64. punktā, Sīrijas režīmā ir piedzīvojuši augšupeju.
- 38 Saistībā ar prezumpcijas, kas pielietota pret *I. Anbouba*, samērīgumu ar apstrīdēto aktu mērķi Padome atsauca uz pārsūdzētā sprieduma 50. punktu.

39 Komisija savā iestāšanās rakstā lūdz apelācijas sūdzību noraidīt kā nepamatotu.

Tiesas vērtējums

- 40 Ar abiem izvirzītajiem pamatiem *I. Anbouba* būtībā norāda, ka pārsūdzētajā spriedumā Vispārējā tiesa nav ievērojusi noteikumus par pierādīšanas pienākumu ierobežojošu pasākumu jomā, apstiprinot pret viņu vērstu prezumpciju par atbalstu Sīrijas režīmam un nelūdzot Padomei sniegt papildu pierādījumus viņa iekļaušanai to personu sarakstos, kurām piemērojami attiecīgie pasākumi.
- 41 Vispirms ir jāpārbauda vispārīgie kritēriji iekļaušanai to personu sarakstā, kurām piemērojami ierobežojoši pasākumi, pēc tam – *I. Anbouba* iekļaušanas šādā sarakstā pamatojums un tad – šīs iekļaušanas pamatotības pierādījumi.
- 42 Attiecībā uz šajā gadījumā izmantotajiem vispārīgajiem kritērijiem ierobežojošo pasākumu piemērošanai, kuru noteikšanai Padomei ir plaša rīcības brīvība (šajā ziņā skat. spriedumu Padome /*Manufacturing Support & Procurement Kala Naft*, C-348/12 P, EU:C:2013:776, 120. punkts un tajā minētā judikatūra), ir jāatzīst, ka Lēmuma 2011/273, kas grozīts ar Lēmumu 2011/522, 3. panta 1. punktā un 4. panta 1. punktā cita starpā ir minētas personas un vienības, kuras gūst labumu no Sīrijas režīma vai atbalsta to, kā arī ar tām saistītās personas un vienības, savukārt Regulas Nr. 442/2011, kas grozīta ar Regulu Nr. 878/2011, 5. panta 1. punktā cita starpā ir minētas personas un vienības, kas gūst labumu no šī režīma vai atbalsta to, kā arī ar tām saistītās personas un vienības.
- 43 Nedz Lēmumā 2011/273, kas grozīts ar Lēmumu 2011/522, nedz arī Regulā Nr. 442/2011, kas grozīta ar Regulu Nr. 878/2011, nav ietverta ne jēdziena “gūst labumu” vai “atbalsta” Sīrijas režīma īstenoto politiku, ne šim režīmam sniegtā “atbalsta” jēdziena, ne arī ar personām un vienībām, kas gūst labumu no režīma vai atbalsta to, “saistīto” personu jēdziena definīcija. Tajās arī nav precizēta šo elementu pierādīšanas kārtība.
- 44 Tādēļ ir jāatzīst, ka nedz Lēmumā 2011/273, kas grozīts ar Lēmumu 2011/522, nedz arī Regulā Nr. 442/2011, kas grozīta ar Regulu Nr. 878/2011, nav paredzēta pret Sīrijas galveno uzņēmumu vadītājiem vērsta prezumpcija par atbalstu Sīrijas režīmam. Neraugoties uz šādas skaidras prezumpcijas neesamību, Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 42. punktā ir atzinusi, ka ar Lēmumu 2011/522 ticis paredzēts attiecināt ierobežojošus pasākumus arī uz galvenajiem Sīrijas uzņēmējiem, jo Padome uzskatīja, ka galveno Sīrijas uzņēmumu vadītājus var kvalificēt par personām, kuras ir saistītas ar Sīrijas režīmu, tāpēc ka šie uzņēmumi nevarētu veiksmīgi darboties, ja negūtu labumu no minētā režīma un no savas puses nesniegtu tam konkrētu atbalstu. No tā Vispārējā tiesa secināja, ka, šādi rikodamās, Padome galveno Sīrijas uzņēmumu vadītājiem bija nolēmusi piemērot prezumpciju par atbalstu Sīrijas režīmam.
- 45 Šādā gadījumā, lai arī Vispārējā tiesa tādējādi ir atsaukusies uz Padomes piemērotu prezumpciju, tomēr ir jāpārbauda, vai Vispārējā tiesa, pārbaudīdama to apsvērumu tiesiskumu, ar kuriem Padome pamatoja savu lēmumu iekļaut *I. Anbouba* to personu sarakstā, kurām piemērojami ierobežojošie pasākumi, nav pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, kuras dēļ pārsūdzētais spriedums būtu jāatceļ.
- 46 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 47. pantā garantētā pārbaudes tiesā efektivitāte nozīmē, ka, pārbaudot lēmuma par personas vārda iekļaušanu to personu sarakstā, kurām piemērojami ierobežojoši pasākumi, pamatā esošo iemeslu tiesiskumu, Savienības tiesai ir jānodrošina, lai šis lēmums, kam attiecībā uz šo personu ir individuāla piemērojamība, būtu balstīts uz pietiekami drošiem faktiem. Šajā lietā tas nozīmē, ka ir jāpārbauda pamatojuma izklāstā norādītie fakti, kas ir apstrīdēto aktu pamatā, lai noskaidrotu, vai ir pamatoti šie apsvērumi vai vismaz viens no tiem, kurš tiek uzskatīts par pašu par sevi pietiekamu šo pašu aktu pamatojumam (skat. šajā ziņā spriedumus Komisija u.c./*Kadi*, C-584/10 P, C-593/10 P un C-595/10 P, EU:C:2013:518, 119. punkts, un Padome /*Manufacturing Support & Procurement Kala Naft*, C 348/12 P, EU:C:2013:776, 73. punkts).

- 47 Šajā lietā, izvērtējot jautājuma svarīgumu, kas ietilpst attiecīgo ierobežojošo pasākumu samērīguma pārbaudē, var tikt ņemti vērā šo pasākumu konteksts, apstākļi, ka steidzami bija jānosaka šādi pasākumi ar mērķi izdarīt spiedienu uz Sīrijas režīmu, lai tas izbeigtu vardarbīgās represijas pret iedzīvotājiem, un grūtības iegūt precīzākus pierādījumus autoritāra režīma valstī, kurā norisinās pilsoņu karš.
- 48 *I. Anbouba* vārda iekļaušanas to personu sarakstā, kurām piemērojami ierobežojošie pasākumi, pamatojumā ir ņemts vērā, ka viņš ir *SAPCO* vadītājs un ka viņš sniedz ekonomisku atbalstu Sīrijas režīmam.
- 49 Šajā ziņā Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 43. punktā ir norādījusi uz apstākli, ka ieinteresētā persona ir *SAPCO*, lielākā pārtikas un lauksaimniecības jomas uzņēmuma, vadītājs, vairāku uzņēmumu, kas darbojas nekustamo īpašumu un izglītības jomā, vadītājs, 2007. gadā izveidotā *Cham Holding* dibinātājs un valdes loceklis, kā arī Homsas pilsētas Tirdzniecības un rūpniecības palātas ģenerālsekretārs.
- 50 *I. Anbouba* neapstrīd, ka ir ieņēmis minētos amatus. Vispārējā tiesa šajā ziņā pārsūdzētā sprieduma 64. punktā ir uzsvērusi, ka “lietas dalībnieki ir vienisprātis par to, ka prasītājs ir viens no svarīgākajiem darījumu cilvēkiem Sīrijā, kurš darbojas pārtikas un lauksaimniecības jomā (*SAPCO* pieder 60 % no sojas eļļas tirgus), nekustamo īpašumu un izglītības jomās, un ka viņa darbība Sīrijā valdošā režīma laikā ir bijusi īpaši veiksmīga”. Vispārējā tiesa turklāt ir piebildusi, ka *I. Anbouba* ir “atzinis, ka ir Homsas pilsētas Tirdzniecības un rūpniecības palātas ģenerālsekretārs un ka no 2007. gada līdz 2011. gada aprīlim viņš bija viens no deviņiem valdes locekļiem lielākajā privātajā sabiedrībā Sīrijā, kurai arī piemēroti Savienības ierobežojošie pasākumi un kuras līdzpriekšsēdētājs bija Sīrijas prezidenta Bašara Al-Asada brālēns, kas arī ir minēto pasākumu adresāts”.
- 51 *I. Anbouba* iekļaušanas sarakstos pamatotības pārbaude ir jāveic, izvērtējot, vai viņa situācija ir pietiekams pierādījums tam, ka viņš ir sniedzis ekonomisku atbalstu Sīrijas režīmam. Šāds izvērtējums ir jāveic, pārbaudot pierādījumus nevis izolēti, bet gan ņemot vērā to kontekstu (skat. šai ziņā spriedumus Komisija u.c./*Kadi*, C-584/10 P, C-593/10 P un C-595/10 P, EU:C:2013:518, 102. punkts, un *Padome/Manufacturing Support & Procurement Kala Naft*, C-348/12 P, EU:C:2013:776, 70. punkts).
- 52 Ņemot vērā minēto kontekstu, Vispārējā tiesa varēja pamatoti uzskatīt, ka *I. Anbouba* stāvoklis Sīrijas ekonomikas vidē, viņa *SAPCO* vadītāja statuss, viņa nozīmīgās funkcijas kā *Cham Holding*, tā arī Homsas Tirdzniecības un rūpniecības palātā, kā arī viņa attiecības ar prezidenta Bašara Al-Asada ģimenes locekli ir pietiekami konkrētas, precīzas un saskaņotas norādes, kas ļauj atzīt, ka *I. Anbouba* sniedz ekonomisku atbalstu Sīrijas režīmam.
- 53 Šajā ziņā ir jānorāda, kā savu secinājumu 208. punktā ir atzīmējis ģenerālvokāts, ka, ņemot vērā situāciju Sīrijā, Padome ir izpildījusi savu pierādīšanas pienākumu, ja Savienības tiesā tā sniedz pietiekami konkrētu, precīzu un saskaņotu norāžu kopumu, kas ļauj konstatēt, ka pastāv pietiekama saikne starp personu, uz kuru attiecas līdzekļu iesaldēšanas pasākums, un apkaroto režīmu.
- 54 Saistībā ar tiesībām uz aizstāvību ir jākonstatē, ka pārsūdzētā sprieduma 65.–76. punktā Vispārējā tiesa ir pārbaudījusi prasītāja iesniegtos pierādījumus. Nepieļaudama kļūdu tiesību piemērošanā, Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 71.–73. punktā ir atzinusi, ka atsevišķi pierādījumi nevar tikt ņemti vērā. Par pārējiem pierādījumiem Vispārējā tiesa ir atzinusi, ka ar tiem nav pierādīts, ka *I. Anbouba* nav sniedzis nekādu ekonomisku atbalstu Sīrijas režīmam. Tā kā *I. Anbouba* nav apgalvojis, ka Vispārējās tiesas analīzes pamatā būtu minēto pierādījumu sagrozīšana, Tiesai apelācijas ietvaros nav jāpārbauda to faktisko apsvērumu pamatotība, kurus Vispārējā tiesa par tiem ir paudusi.

- 55 No visiem iepriekš izklāstītajiem apsvērumiem izriet, ka Vispārējā tiesa ir pārbaudījusi *I. Anbouba* iekļaušanas to personu sarakstos, kurām piemērojami ierobežojošie pasākumi, pamatotību, pamatodamās uz norāžu kopumu par viņa situāciju, funkcijām un attiecībām Sirijas režīma kontekstā, un attiecīgā persona tos nav atspēkojusi. Līdz ar to pārsūdzētajā spriedumā izmantotā atsauce uz prezumpciju par atbalstu minētajam režīmam neietekmē pārsūdzētā sprieduma tiesiskumu, jo no Vispārējās tiesas konstatētā izriet, ka tā ir juridiski pietiekami pārbaudījusi, vai pastāv pietiekami stabils faktiskais pamats, lai *I. Anbouba* ietvertu attiecīgajos sarakstos.
- 56 Šādi rīkodamās, Vispārējā tiesa ir ievērojusi no šī sprieduma 46. punktā atgādinātās judikatūras izrietošos principus par tādu aktu, kādi ir apstrīdētie akti, pamatā esošo iemeslu tiesiskuma pārbaudi.
- 57 Tādējādi, tā kā pirmais pamats par Vispārējās tiesas pieļautu kļūdu tiesību piemērošanā nevar būt pamats pārsūdzētā sprieduma atcelšanai un otrais pamats nav pamatots, šie *I. Anbouba* izvirzītie pamati ir jānoraida.
- 58 Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, apelācijas sūdzība ir jānoraida.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 59 Atbilstoši Tiesas Reglamenta 184. panta 2. punktam, ja apelācijas sūdzība nav pamatota, Tiesa lemj par tiesāšanās izdevumiem.
- 60 Atbilstoši tā paša reglamenta 138. panta 1. punktam, kas piemērojams apelācijas tiesvedībā, pamatojoties uz tā 184. panta 1. punktu, lietas dalībniekam, kuram spriedums nav labvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs.
- 61 Tā kā Padome ir prasījusi piespriezt *I. Anbouba* atlīdzināt tiesāšanās izdevumus un tā kā viņam spriedums nav labvēlīgs, jāpiespriež *I. Anbouba* segt savus tiesāšanās izdevumus un atlīdzināt Padomes tiesāšanās izdevumus.
- 62 Atbilstoši Reglamenta 140. panta 1. punktam, kas piemērojams apelācijas tiesvedībā, pamatojoties uz tā 184. panta 1. punktu, Komisija sedz savus tiesāšanās izdevumus pati.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (virspalāta) nospiež:

- 1) **apelācijas sūdzību noraidīt;**
- 2) ***Issam Anbouba* sedz savus, kā arī atlīdzina Eiropas Savienības Padomes tiesāšanās izdevumus;**
- 3) **Eiropas Komisija sedz savus tiesāšanās izdevumus pati.**

[Paraksti]